

AVOKATI I POPULLIT

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2022
Nr. Dok. 202201156/2

Lënda : Rekomandime mbi inspektimin e kryer në Komisaratin e Policisë Dibër.

Drejtuar: Drejtues i parë Dhimitraq ZIU
Drejtor i Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër

PESHKOPI

Kryekomisar Eduard BIBA
Shef i Komisarimit të Policisë Dibër

PESHKOPI

Për dijëni: Drejtues Madhor Muhamet RRUMBULLAKU
Drejtor i Përgjithshëm i Policisë së Shtetit

TIRANË

Të nderuar zotërinj,

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues (MKPT), në vijim Mekanizmi Kombëtar, seksion pranë Avokatit të Popullit, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999 "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, nenin 81 i ligjit nr.81/2020 "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve", kreu një inspektim në ambientet e privimit të lirisë së personit në Drejtorinë/Komisariatit të Policisë Dibër.

Inspektimi i pa paralajmëruar u krye në datën 22.09.2022, sipas Planit të Inspektimit të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin z. Hazbi Selita, znj. Gloria Çarkaxhiu dhe znj. Nertila Qafzezi, me detyrë nd/komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar.

Inspektimi kishte si qëllim verifikimin e respektimit të standardeve të përcaktuara në ligjin nr.108/2014 "Për Policinë e Shtetit", i ndryshuar, procedurën standarde "Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre", miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.925, datë 18.07.2019, procedurën standarde "Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e Policisë së Shtetit", miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.938, datë 24.07.2019, si dhe zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimit të mëparshëm.

Institucioni i Avokatit të Popullit, pasi u njoh me konstatimet e grupit të inspektimit të MKPT-së, si dhe nivelin e zbatimit të rekomandimeve të lëna nga inspektimi i mëparshëm,

ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t'ju parashtrorjê konkluzionet përfundimtare, si më poshtë vijon:

Shënime të përgjithshme

Në përputhje me metodologjinë e zhvillimit të inspektimit në institucionet ku mbahen e trajtohen personat e privuar nga liria, grupi i punës u takua me Drejtorin e DVP Dibër z. Skender Hitaj, i cili u vu në dijeni lidhur me qëllimin e inspektimit.

Drejtori i Policisë Dibër informoi grupin e inspektimit mbi gjendjen dhe kushtet në të cilat ndodhet ky institucion, trajtimin që ju bëhet personave të privuar nga liria në këto mjedise, standardet që zbatohen nga punonjësit e policisë për respektimin e të drejtave të këtyre personave, si dhe masat e marra për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimeve të mëparshme. Në vijim Drejtori na informoi gjithashtu se nga Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit është miratuar leja dhe janë lëvruar fondet për ndërtimin e godinës së re të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër.

Në vijim të këtij informacioni përfaqësuesit e Avokatit të Popullit inspektuan nga afër punimet e kësaj godine. Nga konstatimi në fakt por edhe shpjegimet e Drejtorit objekti i ri po ndërtohej mbi truallin e përfituar nga shembja e dhomave të sigurisë¹ si dhe nga oborri i këtij institucioni.

U konstatua se po vijonte ndërtimi i godinës së re, bazuar në projektin e miratuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit në favor të në Drejtorinë Vendore të Policisë Dibër. Punimet ishin në proces e sipër të ndërtimit, nisur prej vitit 2021, parashikuar të përfundojnë për një periudhë prej 24 muajsh, dhe godina mendohet të jetë funksionale në vitin 2023. Vlera e ndërtimit të godinës është në shumën 348.860.996 leke.

Institucioni i Avokatit të Popullit vlerëson pozitivisht faktin e fillimit të ndërtimit të godinës së re, të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër, duke pasur në vëmendje se ajo do të garantojë kushtet, liritë dhe të drejtave e personave gjatë shoqërimit në mjediset policore ose në vende të tjera, sipas kushteve dhe rasteve të përcaktuar në ligj. Por nga ana tjetër Avokati i Popullit, kërkon që ndërtimi i institucionit të jetë në zbatim të ligjit nr.108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, për të respektuar procedurat e shoqërimit të personave në konflikt me ligjin, sipas aktit të procedurës standarde “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin Nr.938, datë 24.07.2019 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, si dhe procedurës standarde “Për trajtimin dhe sigurimin e personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, nr.925, datë 18.07.2019.

Nga inspektimi, u konstatua se dhomat e sigurisë ekzistuese në Drejtorinë Vendore të Policisë Dibër, nuk respektonin standardin e kubaturës dhe sipërfaqes jetike për person të përcaktuar në aktet normative. Ndërkohë që mungesa e shtretëve dhe pajisjeve të tjera përbëjnë një trajtim çnjerëzor dhe denigruës për persona të ndaluar/arrestuar, që qëndrojnë në këto ambiente të privimit të lirisë.

Grupi i inspektimit, pasi mori informacionin e nevojshëm lidhur me qëllimin e vizitës monitoruese, inspektoi ambientet e dhomave të sigurisë, zyrat e punonjësve të policisë të

¹ Dhomat e sigurisë aktualisht kishin kaluar në katin e parë të godinës ekzistuese të DVP Dibër.

cilët kryejnë veprime procedurale me shtetasit e shoqëruar apo të arrestuar/ndaluar, si dhe kontrolloi e administroi dokumentacionin ku pasqyroheshin veprimet e kryera me këta persona.

Vlerësojmë se, drejtuesit e Drejtorisë dhe të Komisarariatit të Policisë Dibër, si dhe punonjësit e policisë, u treguan bashkëpunues dhe transparentë me grupin e monitorimit të MKPT-së, gjatë vizitës inspektuese në ambientet e këtij komisarati.

Në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit, në përfundim të inspektimit të zhvilluar në ambientet e shoqërimit dhe të sigurisë, u konstatua se ishte zbatuar rekomandimi për **mbylljen e dhomave të sigurisë**, godina ku kanë qenë dhomat e sigurisë dhe dhoma e shoqërimit ishte shembur dhe në të njëtin vend po ndërtoheshin ambientet e reja, për persona në konflikt me ligjin.

Grupi i inspektimit evidentoi gjithashtu se, në gjendjen që ndodhen dhomat e shoqërimit dhe të sigurisë, Drejtorja dhe Komisarati i Policisë Dibër, megjithëse punonin në kushte të vështira, kishin marrë disa masa për të përmirësuar kushtet e jetesës për personat që qëndrojnë në këto ambiente, për të cilat duhen inkurajuar. Më konkretisht:

1. Ishte në zbatim e sipër rekomandimi, për ndërtimin e ambienteve të Drejtorisë së Policisë Dibër, me qëllim garantimin e standardeve minimale të kushteve të jetesës në dhomat e sigurisë së Komisarariatit të Policisë Dibër.

Gjithashtu, u evidentua se **nuk** ishin zbatuar rekomandimet në lidhje me:

- a. Plotësimin e menjëhershëm të dhomave të sigurisë me shtretër për fjetjen e personave të arrestuar/ndaluar, sipas kapacitetit fizik të dhomave.
- b. Për trajnimin e stafit të policisë, për njohjen me rekomandimet e KPT(CPT)-së në lidhje me informimin dhe pajisjen me kartën e të drejtave që gëzojnë personat e shoqëruar apo të arrestuar/ndaluar, që nga fillimi i privimit të lirisë, nga momenti i shoqërimit, gjatë kohës së qëndrimit në dhomat e shoqërimit, marrjes në pyetje apo intervistimit të tyre, me qëllim për të garantuar zbatimin korrekt dhe në mënyrë efektive të të drejtave të këtyre personave.
- c. Zëvendësimin e menjëhershëm të materialeve të vjetëruara të fjetjes si dyshekë, batanie, jastëk, me materiale të reja.
- d. Kryerjen e rikonstruksioneve të pjesshme të mureve të brendshme, lyrjen me bojë dhe dezinfektimin e dhomave që ndodhen në ambientin e sigurisë.
- e. Zgjerimin e përmasave të dritareve të dhomave të sigurisë, sipas parametrave teknik dhe të sigurisë, pasi ato janë shumë të vogla dhe nuk lejojnë ajrimin dhe ndriçimin e plotë natyral.
- f. Vendosijen e posterave me të drejtat e personave të shoqëruar dhe të ndaluar/arrestuar brenda dhomave të shoqërimit dhe të sigurisë.
- g. Krijimin e menjëhershëm të një regjistri të veçantë për evidentimin e të dhënave të të miturve të shoqëruar në mjediset e komisarariatit.
- h. Plotësimin e organikës së Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër me mjek/ndihmësmjek me kohë të plotë, për kryerjen e vizitave mjekësore të personave të ndaluar/arrestuar.

Ambientet e shoqërimit dhe kushtet e tyre

Në Komisarlatin e Policisë Dibër, nuk kishte ambiente të dhomave të shoqërimit sipas kërkesave të ligjit nr.108/2014 *“Për Policinë e Shtetit”* dhe procedurës standarde *“Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e Policisë së Shtetit”*, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.938, datë 24.07.2019.

Për mbajtjen e personave të shoqëruar në ambientet e policisë krijohen kushte të nevojshme të përshtatshme të ndryshme nga ato të dhomave të sigurisë ku garantohet siguria dhe trajtimi njerëzor i tyre, ndërkohë në aktet e lartpërmendura në lidhje me kushtet e mbajtjes dhe sigurinë e personave të shoqëruar, theksohet se: *“Mjedisi/ambienti duhet të jetë me sipërfaqe dhe hapësira të bollshme për qëndrim.....si dhe dhoma të ndara më vete për femrat, meshkujt madhorë dhe të miturit”*².

Për personat e shoqëruar në konflikt me ligjin përdorej ambienti i pritjes në hyrje të këtij komisarati ose personat qëndronin në një ambient të hapur me stola në oborrin e jashtëm të institucionit, në mungesë të dhomave të përshtatshme.

Mungesa e dhomave të shoqërimit për personat në konflikt me ligjin, siç është parashikuar në Kreun VII, pika 4 të procedurave standarde *“Rregullat teknike të shoqërimit në polici”*, miratuar me Urdhrin nr. 938, dt. 24.07.2019 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, tregon mos garantimin e lirive të të drejtave të njeriut, sipas standardeve që kanë të bëjnë me shoqërimin, mbajtjen dhe trajtimin e personave në mjediset e policisë.

Në momentin e inspektimit, nuk kishte asnjë person të shoqëruar, ndërkohë nga regjistri i të shoqëruarve, për periudhën Janar – Shtator 2022, rezultoi se ishin shoqëruar për në mjediset e komisarimit 149 persona.

Marrja në pyetje dhe intervistimi i të shoqëruarve, vazhdonte të kryhej në zyrat e punonjësve të policisë, në mungesë të një dhome të veçantë që të jetë e monitoruar me sistemin e kamerave audio-vizive, e cila do të parandalonte kryerjen e veprimeve të kundraligjshme me të shoqëruarit, si dhe të çdo kundërveprimi të këtyre personave ndaj punonjësve të policisë.

Në mungesë të intervistave me personat e shoqëruar, nga informacioni i punonjësve të policisë së komisarimit, grupi i inspektimit evidentoi se personave të shoqëruar ju jepej karta e të drejtave që në momentin e hyrjes së tyre në komisarimat.

Gjatë inspektimit, në ambientet e komisarimit, nuk u konstatuan sende dhe mjete të tilla që mund të shërbenin për kryerjen e vetëvrasjeve apo për kundërveprim ndaj punonjësve të policisë.

Gjithashtu, u evidentua se në këtë komisarimat zbatohet detyrimi ligjor i parashikuar në nenin 109 paragrafi 5³ dhe 122 paragrafi 5⁴ të ligjit nr. 108/2014 *“Për Policinë e Shtetit”*,

² Kreu VI, pika 3 e procedurës standarde *“Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e Policisë së Shtetit”*.

³ Neni 129, paragrafi 5 i Ligjit nr. 108/2014 *“Për Policinë e Shtetit”*, i ndryshuar parashikon se: *“Punonjësi i policisë, dokumenton në procesverbal veprimet e kryera me personin e shoqëruar. Procesverbali nënshkruhet në fund të çdo flete nga punonjësi i policisë që ka kryer veprimet dhe personi i shoqëruar. Një kopje e procesverbalit i vihet në dispozicion personit të shoqëruar.”*

⁴ Neni 122, paragrafi 5 i Ligjit nr. 108/2014 *“Për Policinë e Shtetit”* i ndryshuar parashikon se: *“Veprimet e mësipërme për marrjen e masave mbrojtëse ndaj personave të parashikuar në këtë dispozitë, dokumentohen në procesverbal. Procesverbali nënshkruhet në fund të çdo flete nga punonjësi i policisë që ka kryer veprimet dhe personi/at që kanë qenë të pranishëm gjatë kryerjes së këtyre veprimeve. Një kopje e*

i ndryshuar, si dhe në Kapitullin VIII, pika a.3.4⁵ të procedurave standarde për plotësimin dhe dhënien e procesverbalit të veprimeve të kryera me të shoqëruarit nga punonjësit e policisë që ishin ngarkuar me detyrën e kryerjes së verifikimit dhe trajtimit të çështjes përkatëse

Ambientet e sigurisë dhe kushtet e tyre

Ambienti i sigurisë në Komisarlatin e Policisë Dibër, **nuk** ishte i ndërtuar sipas parashikimeve të bëra në procedurën standarde “*Trajtimi dhe Sigurimi i Personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre*”, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.925, datë 18.07.2019 dhe në kushtet në të cilën ndodhet ky ambient, ato bien në kundërshtim të hapur me standardet e përcaktuara në “*Konventën europiane për parandalimin e torturës dhe dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese*”⁶.

Ambienti i sigurisë ndodhej në katin e parë të godinës së komisarlatit, ku ndodheshin 3 dhoma sigurie, të cilat ishin funksionale, por ato ishin jashtë kushteve teknike dhe kritereve për mbajtjen, sigurimin dhe trajtimin e personave të arrestuar/ndaluar.

Dhomat e sigurisë ishin të ndara në 1 dhomë për personat e arrestuar/ndaluar të rritur, 1 dhomë për femrat dhe 1 dhomë për të miturit. Kapaciteti fizik ishte për mbajtjen dhe sigurimin e 6 personave të arrestuar/ndaluar. Përmasat e dhomave ishin 3x2m dhe nuk plotësonin normat dhe parametrat teknike jetësore, të hapësirës dhe sipërfaqes për një person të arrestuar/ndaluar, pasi sipërfaqja e përgjithshme ishte më pak se 10 metra², dhe nuk ishte e ndarë në ambient qëndrimi (dhomë) me sipërfaqe 6 m² dhe paradhomë me sipërfaqe 4 m².

Dritaret e dhomave ishin të vogla dhe **nuk** mundësonin futjen e sasisë së mjaftueshme të ajrit dhe dritës natyrale. Ndërsa ndriçimi artificial sigurohej nga rrjeti elektrik dhe një gjenerator për rastet kur kishte ndërprerje të energjisë elektrike.

Dhomat e sigurisë **nuk** ishin të plotësuara me shtretër për fjetjen e personave të ndaluar/arrestuar, ndaj në këto kushte këta persona flinin me dyshekë që vendoseshin në dyshtemenë prej dërrase. Dhomat ishin të pajisura me materialet e fjetjes si dyshekë e batanije, por ato ishin të vjetëruara dhe të dëmtuara.

Në ambientin e sigurisë, lagështira vazhdonte të ishte prezente kudo dhe muret e brendshme të dhomave ishin të amortizuara. Në rastet kur binte shi, tavani i dhomave pikonte dhe kishte krijuar shenja myku në mure, duke e bërë të pamundur qëndrimin dhe trajtimin dinjitoz të personave të arrestuar/ndaluar, që sigurohen në këto dhoma.

procesverbalit i vihet në dispozicion personit, ndaj të cilit janë marrë masat mbrojtëse, ose familjarit/kujdestarit të tij”.

⁵Urdhër nr. 938, datë 24.07.2019 procedura standarde e punës për “*Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e Policisë së Shtetit*”: Procesverbalit i veprimeve të kryera me personin e shoqëruar: a.3.4 “*Procesverbalit hartohet në dy kopje, një kopje e procesverbalit i jepet detyrimisht personit të shoqëruar dhe kopja tjetër dorëzohet në sekretari/arshivën e njësisë policore.*”

⁶ <https://rm.coe.int/16806dbac6>

⁷ *Kreu VIII, pika 3/3.3 e procedurës standarde “Trajtimi dhe Sigurimi i Personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”.*

Në korridorin e ambientit të sigurisë, ndodhej një ambient i përbashkët që shërbente si tualet dhe për larjen e trupit. Ambienti ishte i plotësuar me nyje hidrosanitare, ndërsa për larjen e trupit kishte ambient të posaçëm (dushe me ujë të ngrohtë).

Ambienti i sigurisë **nuk** kishte të instaluar sistemin ngrohje/ftohje me kaldajë qendrore, sikurse parashikohet në pikën 3/c, Kreu VIII të procedurës standarde. Për shkak të kushteve të rënduara atmosferike në periudhën e dimrit në këtë zonë, ngrohja sigurohej me pajisje elektrike të siguruara nga vetë institucioni, të cilat administroheshin nga përgjegjësi i dhomave të sigurisë.

Në korridorin e ambientit të sigurisë **nuk** kishte aparat telefonik fiks apo citofon për t'u përdoruar nga punonjësit e shërbimit në rastet e tentativave apo ngjarjeve të rënda me të ndaluarit/arrestuarit, për të kërkuar ndihmë dhe ndërhyrje të shpejtë. Po ashtu, në dhomat e sigurisë mungonte butoni me zile për njoftimin e personelit të shërbimit, në rastet e nevojave nga personat e ndaluar/arrestuar.

Në ambientin e sigurisë kishte një dhomë të përbashkët që përdorej si zyrë pune nga përgjegjësi i dhomave të sigurisë, por edhe si dhomë për takimin e të ndaluarve/arrestuarve me avokatët mbrojtës dhe marrjen e tyre në pyetje nga oficerët e policisë gjyqësore. Kjo dhomë ishte e pajisur me tavolinë pune dhe karrige për qëndrimin ulur, por **nuk** ishte e monitoruar me sistemin e kamerave. Nisur nga funksioni që kanë këto ambiente, ato duhet të jenë të ndara secila dhomë më vete dhe të jenë të monitoruara me kamera.

Ndërkohë, hyrjet në dhomat e sigurisë dhe korridori i dhomave të sigurisë monitoroheshin nga sistemi i kamerave.

Në ambientin e sigurisë ndodhej edhe dhoma e mjekut për kryerjen e vizitave mjekësore, e cila ishte e pajisur me krevat, tavolinë dhe karrige, por dhe kjo **nuk** përmbushte standardet, pasi ishte e pandriçuar mirë, e ftohtë dhe e papërshtatshme për kryerjen e vizitave mjekësore.

Ndërkoh, nuk kishte hapësira për ajrimin e personave gjatë qëndrimit në dhomat e sigurisë.

Për marrjen në pyetje të të miturve, ishte krijuar “Njësia për intervistimin e të miturve”, në kuadër të projektit 2019-2021 të financuar nga DPPSH, Qeveria e Mbretërisë së Bashkuar dhe UNICEF për ndërtimin e këtyre ambienteve në disa nga Drejtoritë/Komisariatet e Policisë së Shtetit. Ky ambient përbëhej nga 3 dhoma të pajisura me mjetet dhe orënditë e punës për specialistët e policisë të trajnuar për këtë qëllim, për psikologun, si dhe për qëndrimin ulur dhe komod të fëmijës dhe të prindit (kujdestarit ligjor), sikurse përcaktohet në Kodin e Drejtësisë Penale për të Miturit dhe në procedurën standarde “Për trajtimin dhe sigurimin e personave të arrestuar/ndaluar”. Pamjet filmike të kamerave që monitorojnë ambientin ku merren në pyetje të miturit, ruhen deri në 30 ditë në një server që administrohej nga DVP Dibër.

Në momentin e inspektimit, në dhomat e sigurisë ndodhej një person i ndaluar/arrestuar. Për periudhën e inspektimit Janar – Shtator 2022 në dhomat e sigurisë së këtij komisariati, janë trajtuar dhe siguruar 80 persona të arrestuar/ndaluar dhe asnjë prej tyre nuk ishte femër dhe i mitur. Sipas shënimeve në regjistër, nuk rezultoi të kishte mbipopullime në dhomat e sigurisë, në asnjë periudhë kohore. Përgjatë inspektimit konstatuam se personi sapo ishte vendosur në dhomat e sigurisë.

Nga informacioni i drejtuesve të komisariatit dhe punonjësve të policisë që shërbenin në dhomat e sigurisë, personat e ndaluar/arrestuar trajtoheshin me ushqim 3(tre) herë në ditë sipas normave për trajtimin me ushqim të përcaktuar në Vendimin Nr.189, datë 15.03.2017 “Për trajtimin me ushqim të punonjësve, të studentëve dhe të kursantëve në institucionet arsimore të Policisë së Shtetit, si dhe të shtetasve të ndaluar dhe arrestuar deri në sqarimin e pozitës së tyre”. Ushqimi gatuhej në mensën që ndodhej brenda territorit të komisariatit dhe shërbehej sipas vakteve nga kuzhinerët dhe punonjësit e policisë.

Ndonëse në ambientet e sigurisë nuk kishte ambiente kulti, të ndaluarve/arrestuarve që dëshironin u lejohej ushtrimi i riteve fetare brenda dhomave të sigurisë. Nga informacioni i përgjegjësit të dhomave të sigurisë, personave të ndaluar/arrestuar u jepen produkte për ruajtjen e higjienës vetjake dhe të ambientit, si sapun, detergjente, letra higjienike dhe letra për fshirjen e duarve dhe të fytyrës.

Nga informacionet e grumbulluara gjatë vizitës inspektuese nuk rezultoi ndonjë rast i përdorimit të mjeteve të forcës dhe shtrëngimit fizik, si dhe asnjë rast i përdorimit të armëve të zjarrit nga ana e policisë, ndaj shtetasve të ndaluar/arrestuar me qëllim përmbushjen e një synimi të ligjshëm sipas dispozitave ligjore në fuqi.

Për sa më sipër, Avokati i Popullit në mënyrë të përsëritur vëren se kushtet në të cilat ndodhen dhomat e mbetura hapur në Komisarlatin e Policisë Dibër, nuk plotësojnë kushtet për të konsideruar mbajtjen e të burgosurve në to dhe konsiderohet si një trajtim degradues. Gjithashtu, mbajtja e një numri dhomash nuk e ka përmirësuar gjendjen në të cilën trajtohen të arrestuarit në këtë komisarlat.

Regjistri i personave të shoqëruar, ndaluar/arrestuar dhe evidentimi i tyre

Në Komisarlatin e Policisë Dibër “Regjistri i evidentimit të të dhënave për personat e shoqëruar” ishte i tipit “Model nr.1” sipas procedurës standarde “Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e Policisë së Shtetit”, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.938, datë 24.07.2019. Regjistri ishte i plotësuar sipas rubrikave dhe ishte i sekretuar.

Të gjithë personat e shoqëruar në organin e policisë sipas dispozitave të ligjit nr.108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, regjistroheshin në këtë regjistër nga punonjësit e zyrës së informacionit. Nga këqyrja e këtij regjistri rezultoi se të gjitha rubrikat e tij ishin plotësuar me përgjegjësi nga punonjësit e zyrës së informacionit. Koha e qëndrimit në gjendje shoqërimi ishte e ndryshme nga 1 orë deri në 10 orë, në raste të veçanta.

Ndërsa të ndaluarit/arrestuarit që trajtoheshin e siguroheshin në ambientet e sigurisë në këtë Komisarlat evidentoheshin në “Regjistrin e të dhënave të personave të ndaluar/arrestuar”, i cili ishte i sekretuar. Edhe ky regjistër ishte i plotësuar me korrektësi në të gjitha rubrikat e tij nga përgjegjësi i dhomave të sigurisë së komisariatit.

Nga këqyrja e këtyre regjistrave rezultoi se, në rastet e arrestimeve dhe të ndalimeve të personave të shoqëruar, ora e arrestimit/ndalimit përputhej me orën që në momentin e shoqërimit të tyre për në mjediset e policisë. Kjo situatë, u verifikua edhe për personat e ndaluar apo të arrestuar nga Komisarlati i Policisë së Bulqizës (Komisarlati i Policisë

Burrel ka dhoma sigurie), të cilët në përfundim të procedurave ligjore të kryera nga specialistët e krimeve, dërgoheshin në dhomat e sigurisë së Komisarariatit të Policisë Dibër.

Avokati i Popullit ka rekomanduar se, në rastet kur për personat e shoqëruar në organet e policisë vendoset arrestimi apo ndalimi, në procesverbalin e arrestimit në flagrancë ose të ndalimit, duhet të vendoset ora e futjes në mbikqyrje policore dhe jo ora e shoqërimit të tyre për në mjediset e policisë apo ora kur përpilohet procesverbali i arrestimit/ndalimit.

Rekomandimet e Avokatit të Popullit janë bazuar jo vetëm në parimet universale të së drejtës dhe në parimet e përgjithshme të së drejtës tonë penale, por edhe në dispozitat ligjore të parashikuara në Kodin e Procedurës Penale, respektivisht nenet 144, 250 dhe 259 të tij, si dhe nenin 109, pika 4 të ligjit 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, i ndryshuar.

Nga inspektimi u evidentua se, komisarati **nuk** kishte regjistër të veçantë për të miturit të shoqëruar dhe arrestuar/ndaluar në konflikt me ligjin, ku të evidentohen të gjithë rastet e të miturve të shoqëruar në këto ambiente.

Grupi i inspektimit, konstatoi se në dhomat e sigurisë të komisarariatit kishte regjistër për evidentimin e kërkesë/ankesave të personave të shoqëruar, të arrestuar dhe të ndaluar, sikurse parashikohet në nenin 115 të ligjit nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, i ndryshuar, por për periudhën që kryhej inspektimi, nuk ishte evidentuar asnjë kërkesë apo ankesë.

Në Komisariatin e Policisë Dibër, u konstatua gjithashtu se kishte edhe regjistër për takimet me avokatin mbrojtës dhe prokurorin, regjistër të vizitave mjekësore, regjistër të shoqërimit të personave në ndaluar në gjykatë apo në institucione të tjera, si dhe regjistër të marrjes në pyetje nga prokurorët e çështjes.

Ambientet e intervistimit

Në Komisariatin e Policisë Dibër, punonjësit e policisë gjyqësore i kryenin intervistat dhe marrjen në pyetje të personave të shoqëruar në zyrat e punës së tyre, për shkak të mungesës së ambienteve të veçanta për marrjen në pyetje/intervistimin e shtetasve të shoqëruar. Ndërsa në ambientin e sigurisë, dhoma për marrjen në pyetje të personave të ndaluar/arrestuar, shërbente zyra e përgjegjësit të dhomave të sigurisë, pra nuk ishte një ambient më vete. Këto zyra, nuk ishin të monitoruara me sistemin e kamerave audio-vizive, çka përbën një standard tjetër të munguar.

Lidhur me këtë fakt, Avokati i Popullit nisur edhe nga inspektimet e mëparshme ka rekomanduar marrjen e masave për ndërtimin e zyrave të dedikuara për marrjen në pyetje të shtetasve gjatë kryerjes së veprimeve procedurale nga oficerët e policisë gjyqësore dhe instalimin e sistemit të monitorimit me kamera pranë tyre, por është konstatuar se sërish ky rekomandim nuk është plotësuar⁸.

⁸ “Një sistem i monitorimit të vazhdueshëm i standardeve dhe procedurave të intervistave të policisë duhet vënë në zbatim; po ashtu, kjo kërkon një regjistrim të saktë të intervistave të personave në ambientet e policisë, të cilat, nëse është e mundur duhet të zhvillohen me pajisje regjistruese elektronike (audio dhe/video). Duhet të kërkohet që të regjistrohet në mënyrë sistematike koha kur ka filluar dhe mbaruar intervista, ndonjë kërkesë e bërë nga i ndaluari gjatë intervistës, si dhe të personave të pranishëm gjatë çdo interviste”. Raporti i CPT-së për Armeninë: CPT/Inf (2016) 31 [par.20].

Konsulto: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806bf46f>

Procesi i monitorimit filmik gjatë marrjes në pyetje të personave të shoqëruar dhe të ndaluar është një element parësor për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, pasi ka efekt parandalues për kryerjen e veprave të dhunshme dhe të dënueshme, si nga ana e të shoqëruarve, ndaluarve apo arrestuarve, ashtu dhe nga vetë punonjësit e policisë së shtetit.

Grupi i inspektimit, konstatoi dhe një problematikë që kishte të bënte me kohën e vënies në dispozicion të kartës me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar apo ndaluar në mjediset e policisë. Aktualisht, personat e shoqëruar/ndaluar nënshkruajnë një deklaratë që vërteton se morën një kopje të fletës me të drejtat e tyre, në përfundim të procesit të marrjes në pyetje në organin e policisë. Por, CPT i ka rekomanduar institucioneve përgjegjëse të Policisë së Shtetit gjatë inspektimit të kryer në vitin 2018- të, se personat e shoqëruar/ndaluar duhet të jenë plotësisht të informuar për të drejtat e tyre që nga fillimi i privimit të lirisë (momenti i shoqërimit), duke siguruar informacione të qarta verbale rreth të drejtave ligjore/procedurale që ata kanë që në fillim të privimit të lirisë⁹. Sipas gjetjeve të inspektimit edhe të MKPT, karta me të drejtat e personave të ndaluar u jepej atyre në fund të procesit të marrjes në pyetje dhe jo që në momentin e shoqërimit për në mjediset e komisariatit. Karta e të drejtave ka për qëllim për të njohur të shoqëruarit dhe të arrestuarit me të drejtat e tyre para zhvillimit të procedurave në ambientet e komisariatit.

Gjithashtu në ambientet e godinës të komisariatit, ishte krijuar një ambient i veçantë (magazine) për administrimin dhe ruajtjen e provave materiale, në interes të hetimit që zhvillonte organi i prokurorisë.

Ndihma juridike, psikologjike dhe kujdesi mjekësor

Grupi i inspektimit u informua nga punonjësit e policisë se personat e arrestuar/ndaluar, trajtohen në mënyrë korrekte gjatë kohës së marrjes në pyetje nga oficerët e policisë gjyqësore dhe qëndrimit në ambientin e sigurisë. Gjithashtu, personat që hyjnë në mjediset e policisë, në cilësinë e të shoqëruarit apo të ndaluar/arrestuar, vihen në dijeni për identitetin e punonjësit të policisë me të cilin marrin kontakt dhe informohen për kryerjen e veprimeve procedurale.

Gjatë inspektimit, rezultoi se ndaj personave të shoqëruar nga ana e punonjësit të policisë mbahej edhe një procesverbal tip i emërtuar “Formulari i raportit të Shoqërimit ose Ndalimit/Arrestimit”.

Gjithashtu, në Kodin e Procedurave Penale, neni 34/b, pika 2 dhe 251, parashikohet se dhe personave të ndaluar/arrestuar duhet t’i jepet dhe të mbajnë me vete një kopje të procesverbalit të ndalimit/arrestimit, të cilat u verifikuan nga grupi i inspektimit në fashikujt që administroheshin nga përgjegjësi i dhomave të sigurisë.

Gjatë inspektimit u konstatua se, në korridoret e godinës së këtij komisariati ishin afishuar postera me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar në organin e policisë dhe të personave të ndaluar/arrestuar, por ato duhen të vendosen dhe brenda në dhomat e shoqërimit dhe të sigurisë, si dhe në vende që të jenë të aksesueshme nga të ndaluarit dhe të shoqëruarit në mjediset e policisë. Gjithashtu, për shtetasit e ndaluar/arrestuar me shtetësi të huaj ishin përgatitur postera me të drejtat e të ndaluarve/arrestuarve në 9-të gjuhë të huaja, si anglisht, frëngjisht, italisht, greqisht, gjermanisht, maqedonisht, serbisht, sllovenisht dhe rome.

⁹ Komiteti European për Parandalimin e Torturës ju ka rekomanduar CPT/Inf (2019) 28⁹.

Sipas informacionit u evidentua se zbatohet detyrimi ligjor për të njoftuar personat e ndaluar/arrestuar madhorë, që në mungesë të mundësive financiare për të pajtuar një avokat privat, atyre ju ofrohet dhe ndihmë juridike duke siguruar një avokat kryesisht, dhe mundësinë për të kontaktuar me të.

Avokatët siguroheshin nga lista e avokatëve të dërguar nga organi i prokurorisë, e cila ishte e afishuar në zyrën e përgjegjës të dhomave të sigurisë.

Në rastet kur të ndaluarit/arrestuarit ishin të mitur, veprimet procedurale kryheshin në praninë e detyrueshme të avokatit mbrojtës të caktuar kryesisht, kujdestarit ligjor dhe të psikologut. Psikologu ishte në organikë të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër dhe në raste të veçanta asistoheshin dhe nga psikologët që sigurohen nga Bashkia Dibër dhe Shkolla e Mesme e qytetit të Peshkopisë.

Grupi i inspektimit konstatoi se, vizitat mjekësore në mungesë të mjekut në organikë të DVP Dibër, kryheshin nga mjekët e Spitalit Rajonal Dibër brenda afatit 12 orë, nga momenti i vendosjes së këtyre personave në ambientin e sigurisë, sikurse përcaktohet në Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr. 925, datë 18.07.2019, për miratimin e procedurës standarde *“Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”*¹⁰.

Vizitat mjekësore ndaj të ndaluarve/arrestuarve, konstatimet, rekomandimet dhe mjekimet e dhëna pasqyroheshin në regjistrin e vizitave mjekësore. Gjithashtu, për secilin person hapeshin edhe kartelat mjekësore (kartelat ditore) të tyre, të cilat vendoseshin në fashikullin përkatës për çdo të ndaluar/arrestuar.

Gjithsesi, mungesa e mjekut apo ndihmësmjekut me kohë të plotë në bazë të strukturës të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër, çënon standardin për trajtim mjekësor me dinjitet të personave të arrestuar/ndaluar, për kohën që qëndrojnë në dhomat e sigurisë së Drejtorisë/Komisariateve në varësi të saj.

Të dhënat e paraqitura më lartë, nuk u verifikuan nga persona të ndaluar apo të shoqëruar përsa nuk kishte persona në këtë cilësi në komisariat e Policisë Dibër.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të nenit 81, pika 2/b të ligjit Nr. 81/2020 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, ku parashikohet midis të tjerash se: “Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca: b) paraqet rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohen trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura, trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor ose poshtëruës”*:

¹⁰ *Kreu V, pika 7.2 e procedurës standarde “Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”*.

REKOMANDOJMË:

1. Marrjen e masave të menjëhershme për të përfunduar sa më parë ndërtimin e godinës së re të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër dhe Komisarariatit të Policisë Dibër (Kontratë e cila sipas afateve kohore duhet të përfundojë punimet për një periudhë 24 mujore. Të sigurohet që projekti i ri, në përfundim do të garantojë tërësisht kërkesat e ligjit nr.108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, aktit të procedurës standarde “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin Nr.938, datë 24.07.2019 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, si dhe procedurës standarde “Për trajtimin dhe sigurimin e personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.925, datë 18.07.2019.
2. Marrjen e masave të menjëhershme për plotësimin e dhomave të sigurisë me shtretër për fjetjen e personave të arrestuar/ndaluar, sipas kapacitetit fizik të dhomave.
3. Deri në përfundim të punimeve të ndërtimit të Drejtorisë Vendore të Policisë dhe Komisarariatit të Policisë Dibër, të merren masa për përshtatjen e një ambienti, sipas kritereve të parashikuara në Kreun VII, pika 4 të procedurave standarde “Rregullat teknike të shoqërimit në mjediset e policisë së shtetit”, miratuar me Urdhrin nr. 938, datë 24.07.2019 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, për ndërtimin e dhomave të shoqërimit të ndara me vete për persona të rritur, femra dhe të mitur në konflikt me ligjin.
4. Marrjen e masave të nevojshme për pajisjen me telefon fiks, për punonjësit e policisë, i cili të shërbente për njoftimin e zyrës së informacionit në rastet emergjente dhe pajisjen me buton zile/sinjali të montuar në mur për kontaktin e personave të arrestuar/ndaluar me punonjësin e policisë në rast nevojë.
5. Marrjen e masave për zëvendësimin e menjëhershëm të materialeve të fjetjes të vjetëruara si dyshekë, batanie, jastëk, me materiale të reja.
6. Marrjen e masave të nevojshme për lyrjen me bojë dhe dezinfektimin pjesshëm të mureve të brendshme, të dhomave që ndodhen në ambientin e sigurisë.
7. Marrjen e masave të menjëhershme për zgjerimin e përmasave të dritareve të dhomave së sigurisë, sipas parametrave teknik dhe të sigurisë, pasi ato janë shumë të vogla dhe nuk lejojnë ajrimin dhe ndriçimin e plotë natyral.
8. Plotësimin e organikës të Drejtorisë Vendore të Policisë Dibër me mjek/ndihmësmjek me kohë të plotë, për kryerjen e vizitave mjekësore të personave të ndaluar/arrestuar.
9. Krijimin e menjëhershëm të një regjistri të veçantë për evidentimin e të dhënave të të miturve të shoqëruar në mjediset e komisarariatit.
10. Të merren masat e nevojshme, për krijimin e dhomës (zyrës) ku merren në pyetje personat e ndaluar/arrestuar nga oficerët e policisë gjyqësore, të arrestuar në flangracë apo të dyshuar për vepra penale, para se ata të dërgohen në ambientet e

sigurisë, e cila të jetë e pajisur dhe me sistemin e monitorimit me kamerave audio-video.

11. Të krijohet mundësia e ambientit të hapur të ajrimit për personat e arrestuar/të ndaluar, në godinën e re të sigurisë të DVP Dibër, por dhe në Komisarjatin e Policisë Dibër, sipas parashikimeve në procedurën standarde për këtë qëllim.
12. Marrjen e masave të menjëhershme për sigurimin e sistemit të ngrohjes ose vendosjen e pajisjeve elektrike në dhomat e sigurisë, për ngrohjen e këtyre ambienteve kryesisht në periudhën e dimrit.

Për qëndrimin që do të mbani dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të ligjit Nr.8454, datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

AHMET PRENÇI